

**Wyrok z dnia 30 października 1996 r.
I PRN 99/96**

Byłemu członkowi rady pracowniczej przedsiębiorstwa państwowego przysługuje ochrona stosunku pracy przewidziana w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U. Nr 24, poz. 123 ze zm.) w sytuacji, gdy to przedsiębiorstwo przekształciło się w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. Nr 16, poz. 69 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Jerzy Kuźniar.

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Piotra Wiśniewskiego, po rozpoznaniu w dniu 30 października 1996 r. sprawy z powództwa Tadeusza K., Tadeusza P., Waldemara K. i Kazimierza F. przeciwko Państwowym Zakładom Lotniczym W. - O. S.A. o przywrócenie do pracy, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 14 grudnia 1995 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Ciechanowie z dnia 17 lipca 1995 r. [...] w stosunku do powoda Tadeusza K. i przekazał sprawę temu Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Powód Tadeusz K. wniósł o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę twierdząc, iż przy podejmowaniu tej decyzji pozwany zakład rażąco naruszył przepisy prawa o ochronie stosunku pracy członka rady pracowniczej, gdyż rozwiązał umowę w ciągu roku od upływu kadencji rady bez zakończenia konsultacji z zakładowymi organizacjami związkowymi w sprawie grupowego zwolnienia pracowników Wydziału Terenowego w L.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa podnosząc, że nie naruszyła przepisów ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r., Nr 4, poz. 19 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U. Nr 24, poz. 123 ze zm.), ponieważ przedsiębiorstwo zostało przekształcone w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, w której nie działają organy samorządu załogi.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Ciechanowie wyrokiem z dnia 17 lipca 1995 r. [...] oddalił powództwo. Sąd I instancji ustalił, że powód oraz inni powodowie, byli zatrudnieni w pozwanych Państwowych Zakładach Lotniczych "W.-O." Zakładzie Terenowym w L. w oparciu o umowy o pracę na czas nie określony. Umowy o pracę wypowiedziano dnia 3 stycznia 1995 r. z przyczyn ekonomicznych. Sąd Rejonowy

nadto ustalił, że pozwany zakład wyczerpał tryb postępowania przewidziany w art. 2 i 3 powołanej ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy..., a ponieważ nie doszło do zawarcia porozumienia przez kierownika zakładu pracy z organizacjami związkowymi działającymi w zakładzie, kierownik określił zasady postępowania w sprawach dotyczących pracowników objętych zamiarem zwolnienia w drodze regulaminu (art. 4 ust. 3 tej ustawy) i zastosował przepisy art. 38 Kodeksu pracy. Z dalszych ustaleń Sądu Rejonowego wynikało, iż w dniu 28 września 1994 r. Minister Przemysłu i Handlu, działając w imieniu Skarbu Państwa, przekształcił przedsiębiorstwo Państwowe Zakłady Lotnicze "W.-O." w jednoosobową Spółkę Skarbu Państwa, która została wpisana w dniu 2 stycznia 1995 r. do rejestru handlowego w Sądzie Gospodarczym w Warszawie pod nazwą: Państwowe Zakłady Lotnicze "W.-O." Spółka Akcyjna, skrót: PZL "W.-O." S.A. W sprawie nie było sporne, że powód Tadeusz K. był członkiem samorządu załogi, tj. Rady Pracowniczej PZL "W.-O."

Sąd I instancji uznał, że w związku z przekształceniem przedsiębiorstwa w spółkę, zostało ono postawione w stan likwidacji, wobec czego na podstawie art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 21 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (jednolity tekst: Dz. U. z 1991 r., Nr 18, poz. 80 ze zm.) organy samorządu załogi uległy likwidacji i powód w dniu wypowiedzenia mu umowy o pracę nie był już członkiem rady pracowniczej i nie korzystał z ochrony przewidzianej w art. 6 ust. 1 ustawy o samorządzie załogi.

Sąd Wojewódzki, oddalając rewizje powodów, podzielił w całości ustalenia Sądu I instancji i wyciągnięte z tych ustaleń wnioski.

Wyrok Sądu II instancji w części dotyczącej Tadeusza K. zaskarżył rewizją nadzwyczajną Minister Sprawiedliwości, zarzucając rażące naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego i art. 45 KP oraz naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej. Skarżący wniósł o uchylenie tego wyroku w zaskarżonej części oraz w odpowiedniej części wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Ciechanowie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu podniesiono, iż nie można podzielić poglądów Sądów obu instancji, że pozwany zakład pracy mógł wypowiedzieć powodowi umowę o pracę jako byłemu członkowi rady pracowniczej P.Z.L. "W.-O." w ciągu jednego roku po rozwiązaniu z mocy prawa tejże rady bez naruszenia art. 6 ust. 1 ustawy o samorządzie załogi przedsiębiorstwa. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 12 lutego 1993 r., I PZP 5/93 (OSNCP 1993 z. 11 poz. 192), mimo iż w spółce przestają funkcjonować organy charakterystyczne dla przedsiębiorstwa państwowego, spółka ma obowiązek respektowania prawa wynikającego dla byłych członków rady pracowniczej z art. 6 ust. 1 ustawy o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego i nie może im wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy w ciągu roku od chwili przekształcenia się przedsiębiorstwa państwowego w spółkę. Zdaniem Ministra Sprawiedliwości skoro rozwiązanie łączącego strony stosunku pracy nastąpiło z rażącym naruszeniem art. 6 ust. 1 ustawy o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego, to należy uznać, że powodowi zasadnie przysługuje roszczenie o przywrócenie do pracy na podstawie art. 45 § 1 KP. Podniesiono także w rewizji nadzwyczajnej, że orzeczenie Sądu odmawiające powodowi szczególnej ochrony jego stosunku pracy stanowi nie tylko rażące naruszenie wymienionych wyżej przepisów prawa, ale i interesu Rzeczypospolitej

Polskiej, gdyż godzi w podstawowe, fundamentalne zasady porządku prawnego obowiązujące w państwie prawnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 zd. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U. Nr 24, poz. 123 ze zm.) przedsiębiorstwo państwowe nie może bez zgody rady pracowniczej przedsiębiorstwa wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z członkami rady pracowniczej w czasie trwania kadencji tej rady oraz w ciągu jednego roku po jej upływie.

Jak trafnie przyjęto w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1993 r., I PZP 5/93, byłemu członkowi rady pracowniczej przedsiębiorstwa państwowego przysługuje ochrona stosunku pracy przewidziana w art. 6 ust. 1 ustawy o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego w sytuacji, gdy przedsiębiorstwo państwowe przekształciło się w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298 ze zm.). Wprawdzie przekształcenie pozwanego w spółkę nie nastąpiło na podstawie ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, lecz w oparciu o ustawę z dnia 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. Nr 16, poz. 69 ze zm.) to jednak na podstawie art. 2 ust. 1 tej ustawy odbywało się ono na zasadach i w trybie określonych w ustawie o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych w odniesieniu do przejęcia pracowników przez nowego pracodawcę. Dotyczące tej kwestii przepisy art. 8 i 9 ust. 2 ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych nie zostały wyłączone ze stosowania przy prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa. Według art. 9 ust. 1 ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych pracownicy przekształconego przedsiębiorstwa stają się z mocy prawa pracownikami spółki (z zastrzeżeniem art. 9 ust. 2, nie mającym zastosowania w niniejszej sprawie). Natomiast zgodnie z art. 8 ust. 2 tej ustawy spółka powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki przekształconego przedsiębiorstwa. Należy zatem podzielić pogląd wyrażony we wskazanej uchwale Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1993 r., że na pozwaną spółkę przeszedł obowiązek respektowania zakazu wypowiedzenia umowy o pracę członkowi rady pracowniczej, uprzednio obciążający przedsiębiorstwo. Z chwilą powstania spółki kończy się kadencja rady pracowniczej, a do jej członków ma zastosowanie roczny okres ochronny przed wypowiedzeniem i rozwiązaniem stosunku pracy.

Zaskarżony wyrok narusza także interes Rzeczypospolitej Polskiej albowiem jego skutkiem jest pozbawienie zatrudnienia pracownika podlegającego szczególnej ochronie (art. 421 § 2 KPC).

Z tych względów na podstawie art. 422 § 2 KPC w związku z art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego... (Dz. U. Nr 43, poz. 189) orzeczono jak w sentencji.

=====